

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a patra)

25 septembrie 2015*

„Trimitere preliminară — Procedură preliminară de urgență — Articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Mandat european de arestare — Articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 — Condiții de executare — Drept penal național care subordonează executarea unui mandat european de arestare condiției ca, pe lângă dubla incriminare, fapta incriminată să fie pedepsită în conformitate cu dreptul statului membru de executare cu o pedeapsă sau cu o măsură de siguranță privative de libertate a căror durată maximă este de cel puțin douăsprezece luni”

În cauza C-463/15 PPU,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos), prin decizia din 2 septembrie 2015, primită de Curte în aceeași zi, în procedura

Openbaar Ministerie

împotriva

A.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe, domnii J. Malenovský și M. Safjan (raportor) și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, conform articolului 99 din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

* Limba de procedură: neerlandeza.

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 alineatul (4) și a articolului 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO L 81, p. 24, denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul executării, în Țările de Jos, a unui mandat european de arestare emis de procureur des Konings bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (procurorul Regelui de pe lângă Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles, Belgia) împotriva lui A.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (5)-(7) și (10) ale Deciziei-cadru 2002/584 enunță:
 - „(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume, de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.
 - (6) Mandatul de arestare european prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.
 - (7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și, prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 [UE] și la articolul 5 [CE]. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.
- [...]
- (10) Mecanismul mandatului european de arestare se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre. Punerea în aplicare a acestuia nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul din statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) [UE], constatată de Consiliu, în aplicarea articolului 7 alineatul (1) din tratatul menționat anterior și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) din același articol.”

4 Articolul 1 din această decizie-cadru prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [UE].”

5 Articolul 2 din decizia-cadru menționată, intitulat „Domeniul de aplicare al mandatului european de arestare”, are următorul conținut:

„(1) Un mandat european de arestare poate fi emis pentru fapte pedepsite de legea statului membru emitent cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privative de libertate a căror durată maximă este de cel puțin douăsprezece luni sau, atunci când s-a dispus o condamnare la o pedeapsă sau s-a pronunțat o măsură de siguranță, pentru condamnări pronunțate cu o durată de cel puțin patru luni.

(2) Următoarele infracțiuni, în cazul în care sunt pedepsite în statul membru emitent cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privative de libertate a căror durată maximă este de cel puțin trei ani, astfel cum sunt definite acestea de dreptul statului membru emitent, duc la predarea pe baza unui mandat european de arestare, în condițiile prezentei decizii-cadru și fără verificarea dublei incriminări a faptelor:

[...]

(4) Pentru alte infracțiuni decât cele prevăzute la alineatul (2), predarea poate fi subordonată condiției ca faptele pentru care a fost emis mandatul european de arestare să constituie o infracțiune, în conformitate cu dreptul statului membru de executare, oricare ar fi elementele constitutive sau calificarea acesteia.”

6 Articolul 4 punctul 1 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Motive de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare”, prevede:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare:

1. atunci când, într-unul dintre cazurile prevăzute la articolul 2 alineatul (4), fapta care stă la baza mandatului european de arestare nu constituie o infracțiune, în conformitate cu dreptul statului membru de executare; cu toate acestea, în materie de taxe și impozite, de vamă și schimb valutar, executarea mandatului european de arestare nu va putea fi refuzată pe motiv că dreptul statului membru de executare nu impune același tip de taxe sau impozite sau nu conține același tip de norme în materie de taxe, impozite, de vamă și schimb valutar, ca și dreptul statului membru emitent;

[...]”

Dreptul olandez

7 Articolul 7 alineatul (1) din Legea privind predarea (Overleveringswet) prevede:

„1. Predarea nu poate fi autorizată decât în interesul:

- a) unei anchete judiciare deschise de autoritățile statului membru emitent pe baza prezumției că, potrivit autorității judiciare emitente, persoana căutată a săvârșit:
 - 1° o infracțiune calificată ca atare în dreptul statului membru emitent, care figurează și în lista care formează anexa 1 la prezenta lege, pasibilă, potrivit dreptului statului membru de emitere, de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin trei ani sau
 - 2° o altă faptă pasibilă de o sancțiune penală atât în conformitate cu dreptul statului membru emitent, cât și în conformitate cu dreptul olandez, căreia i se aplică o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni;
- b) executării de către persoana căutată, pe teritoriul statului membru emitent, a unei pedepse privative de libertate de patru luni sau cu o durată mai mare, aplicată pentru o faptă prevăzută la punctul 1° sau 2°.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 8 Rechtbank Amsterdam a fost sesizat de Ministerul Public de pe lângă această instanță cu o cerere privind executarea unui mandat european de arestare emis la 6 noiembrie 2014 de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel și având ca obiect arestarea, precum și predarea lui A., deținut în prezent în Țările de Jos în executarea unei pedepse privative de libertate definitive pronunțate de instanțele olandeze, în vederea executării unei alte pedepse privative de libertate cu o durată de cinci ani, la care A. a fost condamnat în Belgia.
- 9 Acest mandat european de arestare menționează o hotărâre pronunțată la 7 octombrie 2014 de cea de a 43-a Cameră corecțională a Rechtbank van eerste aanleg van Brussel (Tribunalul de Primă de Instanță din Bruxelles).
- 10 Descrierea faptelor pentru care A. a fost condamnat, cuprinsă în mandatul european de arestare în discuție în litigiul principal, este rezumată în continuare. La 2 martie 2013, la Bruxelles, A. a spart un pahar, s-a așezat deasupra soției sale și a început să o sugrume cu o mână, în timp ce cu cealaltă mână îi aplica lovituri în zona capului, a gâtului și a brațului stâng cu paharul spart. Un examen medical al soției a permis constatarea a trei leziuni cauzate de un obiect ascuțit și tăietor. Anterior, în perioada cuprinsă între 28 februarie 2013 și 2 martie 2013, A. i-a mai aplicat lovituri soției sale.
- 11 Instanța de trimitere consideră că faptele cărora, în dreptul penal belgian, li se dă calificarea juridică „loviri și vătămări corporale săvârșite cu intenție față de soție, care au cauzat incapacitatea de muncă a persoanei respective” și „loviri și vătămări corporale săvârșite cu intenție față de soție” sunt pasibile, în ambele cazuri, în dreptul olandez, de o pedeapsă privativă de libertate al cărei maxim este de cel puțin douăsprezece luni. În schimb, cea de a treia faptă de care este acuzat A., și anume portul unei arme interzise, nu ar fi pedepsită, în dreptul olandez, decât cu o amendă din a treia categorie.
- 12 Instanța de trimitere nutrește îndoieli în ceea ce privește posibilitatea executării mandatului european de arestare în discuție pentru această a treia faptă, având în vedere articolul 7 alineatul 1 din Legea privind predarea, care, potrivit acestei instanțe, impune ca faptele reproșate persoanei căutate să fie sancționate penal în ambele state membre în cauză și ca maximul pedepsei privative de libertate

aplicabile faptelor menționate să fie, de asemenea în aceste două state membre, de cel puțin douăsprezece luni. S-ar pune însă întrebarea dacă un refuz întemeiat pe o asemenea interpretare este conform cu articolul 2 alineatul (4) și cu articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584.

- 13 În aceste condiții, Rechtbank Amsterdam a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584 permit statului membru de executare să transpună aceste dispoziții în dreptul național astfel încât acesta să poată impune cerința nu numai ca fapta să constituie o infracțiune în propriul drept, ci și ca aceasta să fie pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni?”

Cu privire la procedura de urgență

- 14 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie supusă procedurii de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 15 Această instanță și-a motivat cererea subliniind în special că privarea de libertate a lui A. în executarea pedepsei aplicate de instanțele olandeze curge până la 1 ianuarie 2016. Cu toate acestea, începând de la 17 septembrie 2015, executarea acestei pedepse va putea fi întreruptă cu condiția ca acesta să fie în același timp îndepărtat de pe teritoriul olandez.
- 16 În urma ședinței care a avut loc în fața instanței de trimitere la 24 iulie 2015, aceasta a dispus încarcerarea lui A. începând din momentul în care deținerea sa pentru alte motive se va fi încheiat. În ședința din 18 august 2015, Ministerul Public a comunicat că va pune în executare acest ordin în cazul în care nu se va fi pronunțat nicio hotărâre definitivă cu privire la mandatul european de arestare în momentul încheierii executării pedepsei pronunțate de instanțele olandeze.
- 17 Potrivit instanței de trimitere, care arată că termenele deciziei de executare a mandatului european de arestare care sunt stabilite la articolul 17 alineatele (3) și (4) din Decizia-cadru 2002/584 trebuiau să expire la 21 septembrie 2015, un răspuns prompt din partea Curții la întrebarea preliminară va avea un impact direct și determinant asupra duratei detenției penale a lui A. în Țările de Jos. În sfârșit, A. ar fi solicitat el însuși să fie predat cât mai repede posibil autorităților belgiene.
- 18 În această privință, trebuie arătat, în primul rând, că prezenta trimitere preliminară privește interpretarea Deciziei-cadru 2002/584, care intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor ce figurează în titlul V partea a treia a Tratatului FUE, referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție. Ea este, așadar, susceptibilă de a fi judecată potrivit procedurii preliminare de urgență.
- 19 În al doilea rând, în prezent, A. este privat de libertate, însă poate beneficia, de la 17 septembrie 2015, de o întrerupere a pedepsei cu condiția îndepărtării sale de pe teritoriul olandez. Această îndepărtare s-ar concretiza, conform dorințelor lui A., prin predarea sa autorităților belgiene în executarea mandatului european de arestare. În lipsa unei decizii privind executarea mandatului de arestare respectiv, înainte de 1 ianuarie 2016, A. ar rămâne, în principiu, în detenție până la luarea acestei decizii.
- 20 În aceste condiții, Camera a patra a Curții a decis, la 10 septembrie 2015, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență.

Cu privire la întrebarea preliminară

- 21 În temeiul articolului 99 din Regulamentul de procedură, atunci când o întrebare formulată cu titlu preliminar este identică cu o întrebare asupra căreia Curtea s-a pronunțat deja, atunci când răspunsul la o astfel de întrebare poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau atunci când răspunsul la întrebarea formulată cu titlu preliminar nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 22 Este necesar să se facă aplicarea acestei dispoziții în cadrul prezentei trimiteri preliminare.
- 23 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că se opun ca predarea pe baza unui mandat european de arestare să fie subordonată, în statul membru de executare, nu doar condiției ca fapta pentru care acest mandat de arestare a fost emis să constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul acestui stat membru, ci și condiției ca aceasta să fie, conform aceluiași drept, pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni.
- 24 În această privință, trebuie arătat că, în temeiul articolului 4 punctul 1 din decizia-cadru, autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare atunci când, în unul dintre cazurile prevăzute la articolul 2 alineatul (4) din această decizie-cadru, fapta care stă la baza mandatului european de arestare nu constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul statului membru de executare. Articolul 2 alineatul (4) precizează că această posibilitate se referă la alte infracțiuni decât cele prevăzute la alineatul (2) al aceluiași articol, oricare ar fi elementele constitutive sau calificarea acestora.
- 25 Această posibilitate de a refuza executarea se limitează, prin urmare, la ipoteza în care un mandat european de arestare privește o faptă care nu se regăsește pe lista care figurează la articolul 2 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584 și nu constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul statului membru de executare.
- 26 Întrucât portul unei arme interzise, care reprezintă una dintre faptele în discuție în litigiul principal, constituie totuși, potrivit instanței de trimitere, o infracțiune în dreptul olandez, este necesar să se constate că refuzul executării unui mandat european de arestare aferent acesteia nu este acoperit de ipoteza prevăzută explicit la articolul 2 alineatul (4) și la articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584.
- 27 În fond, nici articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584, nici o altă dispoziție a acesteia nu prevăd posibilitatea opunerii la executarea unui mandat european de arestare care privește o faptă care, deși constituie o infracțiune în statul membru de executare, nu este, acolo, pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni.
- 28 Această constatare este confirmată de economia generală a Deciziei-cadru 2002/584 și de obiectivele pe care aceasta le urmărește.
- 29 Într-adevăr, astfel cum reiese din cuprinsul primelor două alineate ale articolului 2 din decizia-cadru, aceasta se axează, în ceea ce privește infracțiunile ce pot face obiectul unui mandat european de arestare, pe nivelul pedepselor aplicabil în statul membru de emitere a acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, EU:C:2007:261, punctul 52). Aceasta ține de faptul că urmărirea penală sau executarea unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate în vederea cărora este emis un asemenea mandat de arestare sunt efectuate în conformitate cu normele acestui stat membru.

- 30 Contrar regimului extrădării pe care l-a suprimat și l-a înlocuit cu un sistem de predare între autoritățile judiciare, Decizia-cadru 2002/584 nu mai ține cont de nivelurile pedepselor aplicabile în statele membre de executare. Aceasta corespunde obiectivului primordial urmărit de această decizie-cadru, vizat în considerentul (5) al acesteia, de a asigura o liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.
- 31 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că se opun ca predarea pe baza unui mandat european de arestare să fie subordonată, în statul membru de executare, atât condiției ca fapta pentru care acest mandat de arestare a fost emis să constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul acestui stat membru, cât și condiției ca aceasta să fie, conform aceluiași drept, pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 32 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 2 alineatul (4) și articolul 4 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretate în sensul că se opun ca predarea pe baza unui mandat european de arestare să fie subordonată, în statul membru de executare, atât condiției ca fapta pentru care acest mandat de arestare a fost emis să constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul acestui stat membru, cât și condiției ca aceasta să fie, conform aceluiași drept, pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate cu o durată maximă de cel puțin douăsprezece luni.

Semnături